

Rapport fra klimautvalget ved Psykologisk institutt
Forslag om tiltak i undervisning, forskning og internasjonalt samarbeid

Klimautvalget

Klimautvalget ved Psykologisk institutt (PSI) ble nedsatt februar 2020 for å utrede tiltak som kan hjelpe instituttet med å bidra til å møte de globale klima og miljøutfordringene gjennom forskning, undervisning, og internasjonalt samarbeid. Utvalget besto av følgende medlemmer:

Adam Njå, studentrepresentant, *profesjonsprogrammet*.

Beate Seibt, professor, *Metode, arbeids-, kultur- og sosialpsykologi (MAKS)*

Erik Nakkerud, stipendiat, *Metode, arbeids-, kultur- og sosialpsykologi (MAKS)*

Ingrid Rønning Strand, *førstekonsulent, Psykologisk institutt (PSI)*

Nora Nord Rydningen, universitetslektor, *Fagavdeling for klinisk psykologi (FKS)*

Nikolai Czajkowski, førsteamanuensis, *Metode, arbeids-, kultur- og sosialpsykologi (MAKS)*

Ole Jacob Madsen, professor *Metode, arbeids-, kultur- og sosialpsykologi (MAKS)*

Parham Qanbari, studentrepresentant, *bachelorprogrammet*.

Gruppens arbeid ble utført gjennom seks fellesmøter over Zoom, arbeid i individuelle subgrupper, og diskusjon over mail.

Bakgrunn; Psykologi og klimaendring

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030 [1]. Klimaendringer refererer til forandringer i gjennomsnittet og variabiliteten av jordens overflatetemperatur, nedbør og vind, samt tilhørende endringer i jordens atmosfære, snø og is, og økosystemer [2]. De nyeste prognosene tilsier at vi selv med umiddelbare tiltak står ovenfor dramatiske konsekvenser for matproduksjon og vanntilgang, at vi vil oppleve hyppigere og voldsommere ekstremvær og skogbranner, samt tap av biologisk mangfold både på land og i havene. American Psychological Association (APA) og Norsk psykologforening anerkjenner

også at global oppvarming fremover vil utgjøre en av de største truslene mot menneskers fysiske og psykisk helse [3].

Den fysiske årsaken til klimaendringene er en opphopning av drivhusgasser i atmosfæren, men det er i stor grad psykologiske forhold som ligger til grunn for den manglende handlingen som over lang tid har karakterisert vår møte med denne utfordringen. Psykologiske grep vil kreves for å mobilisere til kollektiv handling, samt håndtere følger av de krevende tiltakene som vi som samfunn vil bli nødt til å gjennomføre. Psykologisk fagkompetanse vil således spille en avgjørende rolle i en løsning på klimautfordringene, og sentrale fagpsykologiske områder som vil inngå i klimaløsningen, noe som i økende grad blir anerkjent av internasjonale organer. Eksempelvis bidro bare *en* psykolog til utarbeidelsen av den femte hovedrapporten til FNs klimapanel, men fem psykologer er medforfattere på den kommende, sjette rapporten.

Videre vil psykologisk fagkompetanse bli avgjørende på en rekke måter ettersom klimaendringene gjør seg gjeldende. I rapporten fra APA sin arbeidsgruppe identifiseres seks spørsmål der innspill fra psykologisk forskning og fagkompetanse kan bidra til å møte klimautfordringene; 1) Hvordan forstår folk risikoen av klimaendringene? 2) Hva er menneskelige atferdsmessige bidrag til klimaendringene, og hva er de psykologiske og kontekstuelle drivkreftene bak disse bidragene? 3) Hva er de psykososiale konsekvensene av klimaendringene? 4) Hvordan tilpasser folk seg klimaendringene, og hvordan takler de den opplevde trusselen og følgene av klimaendringer? 5) Hvilke psykologiske barrierer begrenser klimaendringshandling? 6) Hvordan kan psykologer hjelpe til med å begrense klimaendringene? Til disse vil utvalget tilføye 7) Hvordan påvirker klimaendringene, diskurs og beslutninger rundt politiske holdninger, samt forholdet mellom grupper, særlig mellom generasjoner, etniske grupper, og rike og fattige land)?

Å svare på disse spørsmålene vil kreve at vi trekker på fagkunnskap fra en rekke grener av psykologien, blant annet *beslutningspsykologi og atferdsøkonomi, kritisk psykologi, anvendt sosialpsykologi, kognitiv psykologi, klinisk psykologi, og organisasjonspsykologi; ledelse, meglings og konflikthåndtering.*

Tre termer brukes ofte for å referere til de grenene innen psykologien som har et særlig fokus på bærekraft, og samtlige har vært sentrale under diskusjonene i utvalget; *klimapsykologi, miljøpsykologi og økopsykologi.* Innen *miljøpsykologi* studeres samspeillet mellom mennesker og deres fysiske miljø, mens *klimapsykologi* er mer anvendt i sitt fokus, og har som mål å forstå og påvirke psykologiske faktorer som er medvirkende til klimaendringene. *Økopsykologien* søker å utvide den emosjonelle forbindelsen mellom individet og det naturlige miljøet, og dermed hjelpe mennesker med å utvikle en

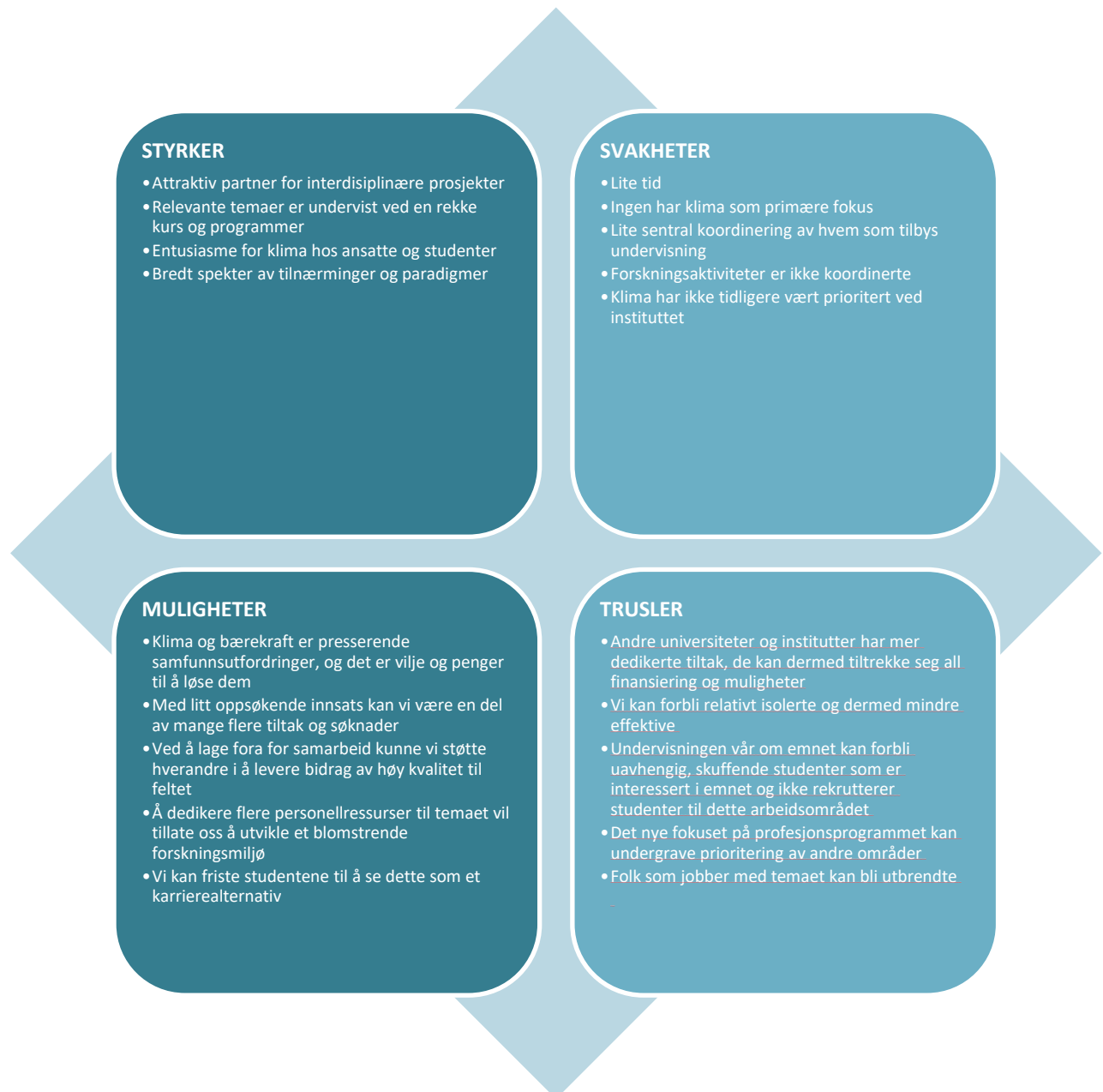
mer bærekraftig livsstil og hjelpe individet ut av den pågående fremmedgjøringen fra naturen. Disse tre konseptene er delvis overlappende, men alle bringer unike perspektiver, og vi vil samlet referere til klima-, miljø- og økopsykologi.

Bærekraft er et langt bredere begrep, og blir i Brundtlandrapporten (1987) definert som «utvikling som imøtekommer behovene til dagens generasjon uten å redusere mulighetene for kommende generasjoner til å dekke sine behov».

Omgående og verdensomspennende handling vil kreves for å holde global temperaturøkning under 2 grader, trolig det mest presserende av FNs 17 bærekraftsmål. Utvalget har derfor hatt et særlig fokus på hvordan PSI kan bidra til å møte klimakrisen, men erkjenner at ved å styrke forskning og undervisning i klima-, miljø- og økopsykologi på instituttet, vil vi også øke vårt bidrag til å møte de øvrige bærekraftsmålene. Videre har vi forstått vårt mandat til å være begrenset til å vurdere hvordan *fagkompetansen* ved PSI kan bidra til å klimautfordringen og FNs bærekraftsmål, og har derfor ikke utredet tiltak som kan gjøre instituttets daglige drift mer karbonnøytralt.

Strengths, Weaknesses, Opportunities, and Threats (SWOT) analyse av rollen til klima i forskning og undervisning ved PSI

Som et tidlig ledd i arbeidet gjennomførte klimagruppen en SWOT-analyse for å kartlegge faktorer som kan legge føringer for hvordan PSI burde gå frem for å prioritere klima.

1. Styrking av undervisning ved PSI med relevans for klima, miljø og bærekraft

Undervisning er en kjerneaktivitet for PSI, og utgjør kanskje den viktigste arenaen der instituttet kan bidra til å møte klimautfordringene. Gjennom å tilby undervisning av høy kvalitet, åpen for alle kvalifiserte søkere, ligger det i vårt mandat at vi bidrar til å møte FNs fjerde bærekraftsmål; at alle skal ha tilgang til et inkluderende og rettferdig utdanningstilbud, og at det fremmes muligheter for livslang læring.

For å styrke vårt fokus på klima, jobbet gruppen først med å få en oversikt over hvilke emner ved PSI som behandler klima, og hvordan de gjør det. *Tabell 1* gir en oversikt over emner ved PSI som utvalget vurderer har særskilt klimarelevans, eller der anvendelse for klima eksplisitt trekkes frem i undervisningen.

Tabell 1: Eksisterende emner ved PSI ter klima enten er tematisert eller som har direkte relevans for klima

Kurs	Kort beskrivelse av hvordan klima berøres
PSY1100/PSYC1201 – Innføring i sosial og personlighetspsykologi	Kurset tar blant annet opp eksempler på heuristikker, biases og holdninger om klimaendringer.
PSYC1203 – Psykologi og vitenskap	Organisert misinformasjon har lenge bidratt til manglende handling i møte med klimaendringene, og er i PSYC1203 omhandlet under en forelesning om pseudovitenskap.
PSY2405 - Innføring i arbeidspsykologi	Under forelesninger knyttes hvert kapittel i læreboken til mulige anvendelser for klimautfordringene.
PSYC2502 - Profesjonsforberedende 4 / Innføring i helsefremmende og forebyggende arbeid	Det holdes en times foredrag om hvordan og hvorfor Klimabrølet.
PSY2102 - Social cognition and emotion	En av modulene i PSY2102 omhandler «vurdering av sannhetsverdi, falske nyheter, feilinformasjon og konspirasjonsteorier» med eksempler om klimaendringer.
PSY2301 - Bedømnings- og beslutningspsykologi	Kurset tar opp forhold med direkte relevans for klimautfordringen, inkludert risikopersepsjon, psykologiske prinsipper ved komplekse valg og beslutninger, samt hvordan bedømmelser påvirkes av ramme, skala og kontekst.
PSYC3511 – Helsefremmende og forebyggende arbeid (3): Kultur- og samfunnspsykologiske perspektiver	Miljøpsykologiske perspektiver på den gjensidige påvirkningen mellom menneske og omgivelser.
PSY4111 - Applied Social Psychology	I modulet “motivation and self-regulation” tas opp mange eksempler om bærekraftig atferd, med blant annet diskusjoner rundt nudging og regulatoriske versus individuelle beslutninger. Atferdsøkonomi som et verktøy for å forstå konsumenters atferd er omhandlet, og dekket i pensum.
PSY4505 – Identitet, kultur og kritisk psykologi	En vesentlig del av PSY4505 omhandler økopsykologi og klimapsykologi, vanligvis gjennom tre forelesninger: en om økopsykologi med vekt på ulike forståelser av menneske-natur, identitet, selvet, følelser og forestillingsevne av Ole Jacob Madsen, en om klimapsykologi med vekt på hvordan få til holdnings- og atferdsendringer ved bruk av psykologisk fagkunnskap, som dulting (nudging) av Erik Nakkerud, og en om øko- og klimapsykologi i praksis ved Per Espen Stoknes (BI) som tar med studentene på en forelesning i feltet, det vil si marka, der de ikke bare skal erkjenne, men bruke sansene for å tenke om natur og naturtap.

PSY4130 – Promoting change through social psychology (15 ECTS)	En av tre moduler handler om klimaendring og bærekraftig atferd, og tar opp temaer som hvordan sosiale identitet og politiske polarisering påvirker klimaskeptiske holdninger, hvordan sosiale dominansorientering påvirker holdninger til kjøttkonsum, hvordan sosialpsykologiske mekanismer som normer, identitet, dissonans, ansvarsdiffusjon med flere påvirker miljøatferd, samt en bred anvendt perspektiv om intervensjoner på forskjellige nivå.
---	--

Ingen emner ved PSI har klima-, miljø eller økologipsykologi som hovedfokus. Noen få emner, primært på 4000-nivå, innen anvendt sosialpsykologi og kritisk psykologi, trekker derimot klima-, miljø- og økopsykologi eksplisitt frem under forelesning og i pensum. Det er utvalgets vurdering at fokuset på klima og miljø i det eksisterende undervisningstilbudet på instituttet absolutt *ikke* vil møte behovet for slik kompetanse det kommende tiåret, eller står i stil med ønsket studenter har om undervisning på feltet. Erfaring fra kurs som PSY4505 er at engasjementet for klima er sterkt også hos studenter ved PSI, og en stor andel velger klimarelaterte problemstillinger som tema til selvvalgte hjemmeoppgaver når de har muligheten.

1.1 Mulige tiltak for å styrke rollen til klima og bærekraft i undervisningen ved PSI.

Det er utvalgets bestemte vurdering at undervisningen på klima-, miljø- og økopsykologi bør styrkes, og følgende fem mulige tiltak har blitt diskutert:

Tiltak 1: Styrke fokuset på klima- og miljøpsykologi ved eksisterende emner ved PSI

Det minst ressurskrevende tiltaket for å øke klimarelevansen på undervisning ved PSI er å styrke fokuset på og tydeliggjøre relevansen av klima og miljøutfordringer ved eksisterende emner. Tabell 2 gir en oversikt over kurs ved PSI der utvalget mener det kan være særlig aktuelt å gi klima og miljøpsykologi en mer fremtredende plass.

Tabell 2 PSI emner det relevansen for klima og miljøspørsmål kunne fremheves

Kurs	Forslag til hvordan fokuset på klima kan styrkes
PSY1050 – Psykologi: Teori og praksis	Emnet tar blant annet opp anvendt forskning, her kan psykologisk forskning på klima, miljø og bærekraft trekkes inn.
PSY1300 – Kognitiv psykologi	Fra de generelle kompetansemålene: «Forstå og kunne diskutere hvordan grunnleggende kunnskap i kognitiv psykologi kan anvendes innen viktige samfunnsområder.»
PSYC3501 – Helsefremmende og forebyggende arbeid (2): Sosial- og helsepsykologi	Mulige temaer (ligger kanskje inne i PSYC3511 – se forrige kapittel): <ul style="list-style-type: none"> - Koblinger mellom sosial og miljømessig bærekraft - De delene av miljøpsykologien som ser på natureksposering og psykisk helse

Tiltak 2: Opprette nye enkeltemner i klima-, miljø- og økopsykologi:

Det utgjør en mangel ved PSI sitt undervisningstilbud at det ikke eksisterer emner som har klima-, miljø- og økopsykologi som primære fokus. Slike emner tilbys ved lavere grad på Det psykologisk fakultet i Bergen [4], og på høyere grad på Institutt for psykologi ved NTNU [5] .

Utvalget anser at nye emner vil ha størst innflytelse dersom den blir tilgjengelig på laveregradsnivå med en 2000-kurskode, der det er flest studenter og der ingen av dagens emner i vesentlig grad behandler anvendelser for miljø. Nye emner på bachelornivå vil også kunne inngå som en del av et mulig fremtidig bachelor-løp i klima-, miljø- og økopsykologi.

Utvalget har utarbeidet to konkrete forslag til enkeltemner som kunne opprettes ved PSI. Begge har en omfang av 10 ECTS, og tentative emnebeskrivelsene er vedlagt i appendikset til rapporten.

1. **PSY2XXX – Klima-, miljø- og økopsykologi**, er tenkt som et mer tradisjonelt innføringsemne i øko-, klima- og miljøpsykologi. Gjennom kurset vil studenter få innsikt i hvordan utbredte menneskelige reaksjonsmønstre som klimaskepsis, klimaapati, klimaangst og klimaengasjement kan forstås psykologisk. Klimakrisen aktualiserer dessuten en rekke klassiske psykologiske tema som holdninger og atferd, kommunikasjon og usikkerhet, følelser og kognisjon, og individ og system.
2. **PSY2XXX – Green mediation**. Relativt til andre fag er psykologi unikt posisjonert for å bidra med *anvendte* ferdigheter i møte med de sosiale og relasjonelle utfordringene som ligger bak, og oppstår i møte med klimautfordringene. Dette inkluderer ferdigheter som *megling, konflikthåndtering, kommunikasjonstrening* og *tillitsbygging*. «Green mediation» er tenkt som et praktisk orientert kurs, utformet for å gi studenter konkrete ferdigheter som vil gjøre dem i stand til å forstå og håndtere motstand og konflikter som kan oppstå i forbindelse med implementering av klimarelaterte tiltak.

Tiltak 3: Opprette et nytt bachelorløp med fokus på miljø.

Utvalget anser at opprettelsen av enkeltemner med fokus på klima og miljøpsykologi ikke vil resultere i et tilstrekkelig fagmiljø for klima og miljøpsykologi, eller gi et godt grunnlag for rekruttering inn i stipendiatstillinger. Et dedikert bachelorløp med fokus på klima og miljø vil derimot gi en jevn tilfangs av studenter med dypere faglig bakgrunn.

Arbeidsgruppen har diskutert to mulige varianter av et bachelorløp, og en detaljert gjennomgang er vedlagt i appendikset.

1. Kryssdisiplinær bachelor (i samarbeid med andre institutter ved det samfunnsvitenskapelig fakultet).

Det trengs bred fagkompetanse for å forstå den sammensatte bakgrunnen for klimaendringene og de komplekse sosiale prosessene som må påvirkes for å omstille oss til et grønnere samfunn. APA understreker også i sine rapporter at arbeidet med klimautfordringene vil kreve interdisiplinært samarbeid, og at dette bør inkorporeres i utdanning av psykologer. En bachelorgrad utviklet i samarbeid med andre institutter ved det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV) er derfor utvalgets foretrukne løsning. Klimaendringer øker spenninger mellom grupper på ulike nivåer, lokalt, mellom nasjoner, og på tvers av regioner. Faglig tyngde i psykologi, statsvitenskap og samfunnsøkonomi vil gjøre studenter bedre i stand til å kommunisere med andre faggrupper, å forstå både løsningsfremmende og hemmende prosesser på nivåer som spenner fra det intraindividuelle, til det systemiske og politiske, samt gi faglig selvtilit til å gi seg i kast med de komplekse utfordringene forbundet med klimaendringer. Et tverrfaglig løp kan utformes slik at det vil kvalifisere for opptak til mastergradsstudier i både psykologi, statsvitenskap og økonomi. Presedens for en slik struktur har utvalget funnet i den nye bachelorgraden «Filosofi, politikk og økonomi», en tverrfaglig grad som også kombinerer studier fra tre fag ved UiO.

2. *Klima- og miljøpsykologi ved PSI.*

Et temaløp som utelukkende kvalifiserer til opptak på masterprogrammet på PSI er enklere å etablere, og følger oppbyggingen til eksisterende bachelorløp i psykologi. Faglig bredde kan likevel oppnås dersom det er lagt opp til at studentene tar kurs ved andre institutter ved SV, og at disse kursene blir dimensjonert for de ekstra studentene fra PSI. En gjennomgang av aktuelle kurs er vedlagt appendikset.

Tiltak 4: Opprette en ny mastergrad i klima-, miljø- og økopsykologi

Foreløpig er Høgskolen Innlandet den eneste utdanningsinstitusjonen i Norden som utsteder en mastergrad i miljøpsykologi [6]. Utvalget har diskutert muligheten for å opprette et mastergradsløp i klima-, miljø- og økopsykologi ved PSI, og den løsningen som skapte mest engasjement blant utvalgets medlemmer var en anvendt variant inspirert av halvårsenheten *Sosial entreprenørskap* og 30-poengsemnet *SGO2040 – CityStudio Oslo*. En slik løsning skisseres under.

Toårig mastergrad i psykologi ved PSI, UiO har i dag tre studieretninger:

- Arbeids- og organisasjonspsykologi
- Helse, utvikling og samfunn (HUS)

- Cognitive Neuroscience

Begge alternativene for integrering av klima- og miljøpsykologi på bachelornivå legger opp til at studentene skal være kvalifisert for opptak til retningen i helse, utvikling og samfunn (for alternativ 2 forutsetter kvalifisering selvfølgelig

fordypning i psykologi). HUS-retningen har fire temaløp: Anvendt helsepsykologi, kultur- og samfunnspsykologi, sosialpsykologi og utvikling og forebygging av barn og unges psykiske vansker. De siste årene har flere studenter på ulike temaløp skrevet masteroppgaver innenfor klima- og miljøpsykologi, i tillegg til at klima, miljø og bærekraft er integrert i kultur- og samfunnspsykologiemnet PSY4505 – Identitet, kultur og kritisk psykologi.

[Helse-, utvikling- og samfunn \(studieretning\)](#)

Oppbygging og gjennomføring

Oppbyggingen av studieretningen for deg som begynte eller begynner høsten 2018 eller senere

4. semester	PSY4090 – Masteroppgave i psykologi			
3. semester	PSY4090 – Masteroppgave i psykologi			
2. semester	Emne i temaløp (15 sp)	Valgfritt emne i psykologi (5 sp)	Metode (5 sp)	PSY4521 – Project Development and Methodology
1. semester	Emne i temaløp (10 sp)	Valgfritt emne i psykologi (10 sp)	Valgfritt emne i psykologi (10 sp)	
	10 studiepoeng	10 studiepoeng	10 studiepoeng	

Samtidig som klima- og miljø-, og økopsykologi til en viss grad dekkes av eksisterende temaløp, mener utvalget at det finnes gode grunner for å vurdere å sale dette i et eget temaløp. For det første handler det om synliggjøring: Fremfor å være en del av andre løp, vil klima- og miljøpsykologi bli løftet frem som noe eget. For det andre vil et eget temaløp kreve nye emner, noe som gir blanke ark i arbeidet med å utvikle anvendte undervisnings- og vurderingsformer i samarbeid med organisasjons- og næringsliv.

Etablering av et eget temaløp i klima- og miljøpsykologi vil altså kreve utvikling av to emner: et 10-poengsemne til 1. semester og et 15-poengsemne (med praksiskomponent) til 2. semester. I tillegg vil det være rimelig å utvikle et 5-poengsemne til poolen av valgfrie emner på 2. semester. Nye emner vil for eksempel kunne ha disse navnene (emnene er ytterligere beskrevet i appendiksen):

- PSY4XXX: Miljøpsykologiske perspektiver og metoder (10 ECT, 1. semester).
- PSY4XXX: Anvendt miljøpsykologi (15 ECT, 2. semester).
- PSY4XXX: Økopsykologi (5 ECT, 2. semester).

Inspirert av halvårsheten Sosial entreprenørskap (<https://www.uio.no/studier/program/sosent/>) og 30-poengsemnet SGO2040 – CityStudio Oslo (<https://www.uio.no/studier/emner/sv/iss/SGO2040/>) kan PSI ta initiativ til å utvikle en halvårshet/et 30-poengsemne med navnet *Grønt entreprenørskap*.

Sommerprogram kan være vanskelig å få til for studenter med sommerjobb, mens 30-poengsemnet er krevende å integrere i studieplanen for de studentene som drar på utveksling. Derfor kan det være hensiktsmessig å tilby «Grønt entreprenørskap» både som sommerprogram og som 30-poengsemne.

Det kan være hensiktsmessig å vurdere en opptaksordning der en tredjedel er holdt av til SV-studenter, en tredjedel til MATNAT-studenter og en tredjedel åpne plasser. Slik kan prosjektene studentene jobber med være reelt tverrfaglige.

Dersom klima, miljø og bærekraft allerede står sentralt i Sosialt entreprenørskap, bør det kanskje vurderes andre samarbeidsformer fremfor å starte en parallell halvårshet.

Tiltak 5: En grønn tråd" gjennom profesjonsforbredende og forebyggende sekvens

Klima og miljøkrisen er noe morgendagens psykologer trenger å ha et aktivt forhold til. Det er få systemiske forhold som vil ha så stor betydning for vår fremtidige velferd. Å klare å forholde seg klokt til klima- og miljøkrisen krever samtidig modning. Alvoret er så stort at vår psykologi interessant nok holder manges nødvendige engasjement på avstand. Fremtidige psykologer trenger kunnskap og øvelse i å forholde seg til hvordan vår individuelle og kollektive psykologi påvirkes, og hvordan psykologisk kunnskap kan bidra som ledd i løsningen.

Utvalget foreslår at det veves en «grønn tråd» gjennom profesjonsforbredende og forebyggende sekvens. På den måten vil studentene presentert for ulike perspektiver på klima, miljø, økopsykologi i mindre doser, fra ulike vinkler og fra ulike stemmer. Dette øker sjansen for at kunnskapen blir gjort personlig og integrert. Profesjonsforbredende og forebyggende emner egner seg da de har til hensikt å integrere teori og praksis med det personlige. Emneansvarlig har ansvar i å utarbeide hvilken form dette vil ta i praksis, men så langt har emneansvarlige for 1., 2., 3. og 4. semester stilt seg positive til ideen og planlegger å samarbeide om hvilken form dette kan ta. Tråden kan ende i Psyc3511 og/eller grønne valgfrie emner på 5/6 semester. Eventuelt kan tråden forlenges videre gjennom hele studiet. På den måten blir det temaet ikke noe som hører til enkeltemner, men et fellesprosjekt på tvers av studiet.

Kursing utenfor akademia

I all hovedsak vil undervisning ved PSI ha sin innflytelse gjennom studentene som tar med seg sin kunnskap ut i andre virksomheter. Når det gjelder klima kunne instituttet vurdere å tilby psykologisk fagkunnskap direkte til interessenter utenfor academia, for eksempel undervisning rettet mot ledere og mellomledere i kommunen.

2. Styrking av forskning på PSI med relevans for klima, miljø og bærekraft

Miljø og klimarelevant forskning ved PSI

Utvalget ser at det siden 2014 er gjennomført ett større eksternt finansiert forskningsprosjekt ved PSI med fokus på klima. Forskningsprosjektet "*Uncertainty communication and climate changes*" (2014-2019) var gjennomført i samarbeid med Simula forskningssenter, og ble finansiert gjennom NFR sitt KLIMAFORSK program. Prosjektet hadde Karl-Halvor Teigen som PI, og ved PSI var postdoc Erik Løhre, og phd stipendiat Sigrid Møyner Hohle prosjektmedarbeidere. Prosjektet resulterte i 14 publikasjoner i internasjonale tidsskrifter, og 30 konferansepresentasjoner. Februar 2019 forsvarte Sigrid Møyner Hohle avhandlingen "*Communicating the future: Dynamic implications of probabilistic climate forecasts*", der hun studerte hvordan lekfolk konsekvenser som ulike typer probabilistiske påstander har for vurdering av klimatrusselen, og hvordan dette legger føringer for hvordan prediksjoner og risiko burde kommuniseres.

UiO:Norden-prosjektet *Tvisyn på nordisk natur* (2020-2023) skal studere den nordiske responsen på klimakrise og naturtap. Forskere fra filosofi, teologi, psykologi, biologi og litteraturvitenskap vil i dette prosjektet søke å etablere en tverrfaglig forståelse av kompleksiteten i det nordiske forholdet til naturen. Fra PSI er Erik Carlquist, Christian Andre Palacios Haugstad og Ole Jacob Madsen involvert.

For tiden er det to Phd stipendiater ved PSI som jobber på prosjekter innenfor miljøpsykologi. Christian Andre Palacios Haugstad på UiO:Norden-prosjektet *Tvisyn på nordisk natur*, og Erik Nakkerud som jobber på prosjektet "*Living environmentally childfree: An investigation of the processes around the choice of living childfree out of environmental concern*". Begge veiledes av professor Ole Jacob Madsen.

Hoved- og masteroppgaver

Utvalgets gjennomgang av hoved- og masteroppgaver avlagt etter 2014 (tabell 3) avdekket 13 oppgaver med et klart klima eller miljørelatert fokus.

Tabell 3: Nylig avlagte master og hovedoppgaver ved PSI med klimarelatert fokus.

Nylig avleverte hoved-og masteroppgaver med klimarelevans	År	Forfatter
Walking as Active Transportation: A Quantitative Study on Increasing Walking Behavior.	2018	Bergesen
Naboeffekt i verdens elbilhovedstad. Har sosial påvirkning bidratt til spredningen av elbiler i Oslo?	2018	Borgwardt & Knutsen
Blir man grønn av å være i naturen? En utforskning av sammenhenger mellom tid tilbragt i naturen, naturtilknytning og miljøvennlige holdninger.	2020	Espe
Nudging sustainable food choices: The role of defaults, frames, habits and nature relatedness.	2014	Hohle
Walking on sunshine or on the highway to hell? Predicting willingness to participate in an online intervention to walk or cycle more.	2019	Karlsen
Fra fantasier om bærekraft til bærekraftige fantasier. En lacaniansk diskursanalyse av grønn ideologi	2016	Larsen
Exploring Knowledge of Climate Variability in Bangladesh : A Cultural Psychological Inquiry into Processes of Knowing	2015	Midtgaard
Må vi snakke om miljøtiltak? Hvordan vektlegging av enten enkle eller krevende miljøtiltak påvirker våre atferdsintensjoner.	2016	Nakkerud
#FridaysForFuture. A mixed-methods cultural psychological investigation of the youth environmentalist movement in Norway.	2020	Skauge & Haugestad
Hjæmløst – og muligheten for at en økologisk krise kan vise veien hjem. En økopsykologisk utforskning av de endelige vilkår i eksistensiell psykoterapi	2014	Søreide
Is it bittersweet to eat meat? How young, single Norwegian adults feel about eating meat, and their intention to eat less.	2018	Tellefsen
Grønn lykke: En kvalitativ studie av bærekraftige livsvalg.	2016	Weme
Attitudes, cognition and affect related to climate refugees: Altering Norwegian attitudes towards climate change, refugees and climate refugees.	2018	Østby

Tverrfaglig samarbeid og initiativer

PSI har vært og er fortsatt involvert i flere nettverk og initiativer på UiO om klimaløsninger, og har vært med på 7 søknader de siste to årene. Psykologi er et viktig fag i mange anvendte prosjekter om teknologiske løsninger, politiske holdninger, økonomiske omstillinger, atferdsendringer og flere aspekter rundt klima og miljø. Vi har derfor muligheten til å stille som en sentral partner innen mange initiativer. Dette har allerede resultert i flere prosjektsøknader, oppsummert i tabell 4.

Tabell 4: Nylig leverte forskningssøknader med klar klimarelevans

Program	Beskrivelse
Fellesløft IV, NFR, 10. februar 2021, Stort, tverrfaglig Forskerprosjekt	<i>Disturbing Insights of the Anthropocene: Developing a Disturbing Interdisciplinary Ecology with Cases from Norway</i> med UiO-MEN; UiO-SV; UiO-NV; UiO-HF. Fra PIS: Ole Jacob Madsen
Fellesløft IV, NFR, 10. februar 2021, Stort, tverrfaglig Forskerprosjekt	Hydrogen technology in electrical grid based on renewables and distributed configurations: technologically feasible, legally implementable and socially acceptable energy systems (HyBLESS) med UiO-ITS; UiO-LAW; IFE; Frisch Center; UiO-MI; Aalborg University. Fra PSI: Beate Seibt & Charles Samuelson

UiO:Energi Convergence environment, 25. Februar 2021 (innvilget)	Sustainable Batteries (Em)powering Net-zero Energy Generation- EMPOWER. Med UiO-ITS; UiO-IFI; UiO-MI; UiO-IFP. Fra PSI: Beate Seibt & Charles Samuelson
SOLSTICE søknad februar 2020 (avslag)	Social ACceptanCe, justice and participation: shaping fair and sustainable rEnewabLe Energy tRansformaTions across Europe (ACCELERATE) med UiO-ITS, University of Linz, Austria, University College London. Fra PSI: Beate Seibt Vi har vært PI på en søknad til det europeiske Solstice programmet. «SOLSTICE is a joint transnational call for proposals. We're inviting the Social Sciences and Humanities to take the lead and submit proposals that address the societal impact of climate change. SOLSTICE is launched by the Joint Programming Initiative "Connecting Climate Knowledge for Europe" (JPI Climate) is a pan-European intergovernmental initiative gathering European countries to jointly coordinate climate research and fund new transnational research initiatives that provide useful climate knowledge and services for post-COP21 Climate Action.
UiO:Energy Thematic Research Groups søknad desember 2019 (avslag)	The role of ENergy COMmunities in the system integration of Renewables in Norway: Combining technology, law and social psychology in a common toolbox (ENCORE). Med UiO-ITS; UiO-NIFS. Fra PSI: Beate Seibt
SPARK Social innovation UiO, juni 2020	Wind park project mediation: A promising tool for ensuring a democratic, inclusive and comprehensive approach to green energy production (Link). Med UiO-ITS. Fra PSI: Beate Seibt

Forslag for å styrke forskningsaktivitet om klima og miljø på PSI

Utvalget er av den oppfatningen at det innen fem år bør det være etablert en forskningsgruppe på PSI med fokus på klima og miljøpsykologi, og ser en rekke fordeler for PSI ved å øke forskningsaktiviteten på dette feltet. Disse inkluderer blant annet:

- Det vil utvide forskningsaktiviteten vår på et nytt, samfunnskritisk område.
- Bringe inn flere forskningsmidler.
- Utdanne stipendiater og postdoktorer med særkompetanse innen klima og miljøpsykologi.
- Tilby studentene master og hovedoppgavemuligheter.
- Bruke forskningserfaring innen undervisningstilbudet om klima og miljøpsykologi.

Forskningskompetanse på klima og miljø

PSI har mange ansatte med klimarelevant forskningskompetanse, og flere forskere som er involvert i klimaorienterte prosjekter. Derimot er det ingen faste ansatte som primært forsker innen klima-, miljø-, eller økopsykolog, og har både kompetanse og *kapasitet* til å utforme søknader, veilede stipendiater og postdoktorer, og styrke forbindelser til eksterne forskningsmiljøer. Det viktigste langsiktige og strategiske grepet ledelsen kan ta for å styrke klima og miljørelevant forskning ved PSI er å utlyse en

fast stilling innen klima-, miljø- og økopsykologi. Utvalget erkjenner at dette ville utgjøre en betydelig investering for instituttet, og at det er mange forskningsmiljøer ved PSI som ønsker at de styrkes med en fast stilling. Vår vurdering er derimot at klima i flere tiår vil utgjøre den største samfunnsutfordringen, og absolutt bør prioriteres. Videre bør det i en eventuell utlysning tydelig fremkomme at stillingen skal fokusere på klimaendringer og miljø, der miljø forstås som relatert til naturen.

Internundervisning og synliggjøring av klimarelevansen av egen forskning

Å møte FNs klimamål vil kreve arbeid på mange nivåer, og med bidrag fra mange fagområder, mens vår kollektive respons til utfordringene har i lenge vært av apati og manglende handling. Siden ingen enkelt sitter på løsningen, er det lett å bli overbevist om at det utelukkende er andre som gjør det, eller at det er andres ansvar. Utvalget mener at en viktig del av styrkingen av forskningen ved PSI må bestå i å øke bevisstheten også blant instituttets egne ansatte om hvordan vår kompetanse kan bidra inn i klimaarbeidet. Vi anbefaler at det arrangeres et seminar ved PSI der det inviteres eksterne foredragsholdere, både nasjonale og internasjonale, der klimarelatert forskning ved PSI kan løftes frem, og der det kan idemyldres om hvordan ny klimarelatert forskning kan iverksettes. Videre kan det øke refleksjon rundt egen atferd og hvordan instituttet kan styrke bærekraftige valg, særlig mht. transport og matvalg i jobbsammenhenger.

Nettverksbygging og samarbeidspartnere

For å bygge en profil og et portfolio av relevant forskningsaktivitet trenges det gode, stabile samarbeid med flere aktører på dette området i Norge og Europa. Tabell 5 gir en oversikt over både nasjonale og internasjonale aktører innen forskning og næringsliv som klimagruppen har vurdert som særlig aktuelle samarbeidspartnere for forskere ved PSI.

Tabell 5: Aktuelle partnere for PSI for klimarelatert forskning

Aktuelle partnere i klimaforskning	Virksomhet	Beskrivelse
CET - Center for climate and energy transition	Nasjonal vitenskapelig	Center for Climate and Energy Transformation (CET) er et initiativ ved Universitetet i Bergen, ledet av samfunnsvitenskapelig fakultet. Senterets mål er å produsere handlingsbar kunnskap om hvordan man kan oppnå en bærekraftig transformasjon av samfunnet for å forhindre klimaendringer.
Circle-U	Internasjonal vitenskapelig	Circle U er en allianse av syv universiteter. Den koordineres fra UiO, og var blant universitetsalliansene som fikk den tittelen European University. Studenter, ansatte, og partnere fra bedrifter og offentlig sektor samarbeider om å utvikle kompetanse og løsninger for å «holde Europa og planeten sunn, fredelig, demokratisk og velstående».

		Nylig mottok Curcle-U Horizon 2020 finansiering for prosjektet ERIA project (“Empowering Research and Innovation Actions”).
International Panel on Behavior Change (IPBC)	Internasjonal vitenskapelig	IPBC er en internasjonal, uavhengig og upolitisk enhet som har som mål å utvikle en tverrfaglig vitenskapelig atferdsforskningsorganisasjon og å hjelpe til med å løse den globale samfunns- og miljøkrisen. Så langt er initiativet støttet av 1023 forskere fra over 70 fagområder og 70 land over hele verden.
UiO:Energy	Nasjonal vitenskapelig	UiO: Energi er et av tre strategiske prioriterte områder ved universitetet i Oslo- med mål om å fremme nye måter å bruke energi for å redusere globale klimaendringer og miljøutfordringer.
CICERO Senter for klimaforskning	Nasjonal vitenskapelig	CICERO Senter for klimaforskning er Norges fremste institutt for tverrfaglig klimaforskning. CICERO ble opprettet i 1990 av den norske regjeringen og fikk i mandat å utvikle kunnskapsgrunnlaget i nasjonal og internasjonal klimapolitikk, og er i dag en uavhengig forskningsstiftelse med tilknytning til Universitetet i Oslo.
Centre for Green Growth	Nasjonal vitenskapelig	Centre for Green Growth ved BI ledes av Per Espen Stoknes.
KPMG Pure Sustainability	Næringsliv	KPMG Pure Sustainability er et av landets sterkeste fagmiljøer innen bærekraft, og har som ambisjon å bidra til raskere omstilling i næringslivet for å løse viktige samfunnsutfordringer og bidra til at vi når FNs bærekraftsmål.
BehaviorLAB		
Endrava	Næringsliv	Endrava er et konsulentselskap spesialisert innen klima og energi som hjelper organisasjoner med å kutte klimagassutslipp.
Klimapsykologene	Næringsliv	Konsulentselskap spesialisert innen klima som hjelper organisasjoner med å kutte klimagassutslipp og holder kurs og foredrag rundt klimapsykologi. Praktikumpartner for PSI (PSY4130 “Promoting change through social psychology”)
Bellona	Ideell	Bellona er en uavhengig ideell stiftelse, grunnlagt i 1986, som jobber for å kunne møte verdens klimautfordringer med bærekraftige klimaløsninger.
Startuplab	Næringsliv	StartupLab ligger i Forskningsparken og er Norges ledende inkubator for tech-startups i tidlig stadium.

Stimulering av anvendte og eksternt rettede studentdrevne forskningsprosjekter

Psykologi forvalter svært mye kunnskap som vil være viktig for å håndtere klimautfordringene, og kanskje den største utfordringen består derfor i å *formidle* denne kompetansen til andre aktører i samfunnet, og slik sørge for at den *anvendes* i utforming av konkrete tiltak. Å legge til rette for at dette skjer vil være en av de viktigste måtene PSI kan bidra til å møte klimautfordringene, og det fordrer at instituttet er bevisst på å inngår partnerskap med eksterne aktører som har et tiltaksorientert fokus. Dette inkluderer både ideelle organisasjoner, og aktører i næringslivet.

Mindre studentdrevne forskningsprosjekter kan være en innstegsmodell for å øke klimarelatert forskningsaktivitet på PSI. Utvalget anbefaler videre at det organiseres en klimarelatert karrieredag ved PSI der studenter kan knytte kontakt med eksterne partnere. Dette kan fremme klimarelevante

hoved- og master-oppgaver, så vel som mindre forskningsprosjekter. Aktuelle bedrifter for en karrieredag inkluderer; Statkraft, Telenor, Schibsted og andre medlemmer av Shift [<https://www.skiftnorge.no/om-oss>].

For å stimulere til anvendt klimarelatert forskning ved PSI kunne det videre være hensiktsmessig å øremerke internmidler til studenter som ønsker å gjennomføre mindre prosjekter i partnerskap med eksterne aktører. En slik satsning burde markedsføres godt blant studenter, gjerne integreres i kurs på øvre bachelornivå, og kontakt må etableres med eksterne partnere. Aktuelle eksterne partnere kan være bedrifter/organisasjoner som for eksempel Endrava, KPMG Pure Sustainability, CICERO, SINTEF, [Bellona](#), [Natur og Ungdom](#), og [Spire](#).

Formidling

Ansatte ved PSI har vært involvert i en rekke mediasaker om klima, og et utvalg av disse er gitt i tabell 6. PSI burde bidra i å stimulere til mer formidling fra instituttets ansatte i klima og miljørelaterte saker, samt gi resultater fra klima-, miljø- og økopsykologiske prosjekter økt synlighet. Blant mindre tiltak som kan hjelpe støtter vi å fremheve disse sakene i PSI sitt nyhetsbrev, eller holde sakene aktivt lengre på forsiden av PSI sin nettside. PSI kan også vurdere å benytte nye formidlingskanaler, for eksempel ved å opprette en podcast med fokus på klima, gjerne i samarbeid med andre institutter ved SV.

Tabell 6

Aktuelle mediasaker	Lenke
Ulnes sannsynligheter om klima (morgenbladet)	https://www.morgenbladet.no/ideer/debatt/2019/01/11/ulne-sannsynligheter-om-klima/
Reportasje om undervisningen i PSY4505 (Apollon)	https://www.apollon.uio.no/artikler/2019/1_psykologistudenter_skogen.html
Skaminvasjon	https://www.morgenbladet.no/ideer/kronikk/2019/11/22/skaminvasjon/
Flyskammens mange ansikter	https://www.morgenbladet.no/ideer/debatt/2019/12/06/flyskammens-mange-ansikter/
Knip igjen for miljøets skyld	https://www.morgenbladet.no/ideer/debatt/2021/06/04/knip-igjen-for-miljoets-skyld/
Psykologien til unnsetning	https://www.renmat.no/artikler/2021/sommerutgaven-dyrk-bedre
Podkast: Er klimaendringer vondest for de unge?	https://open.spotify.com/episode/6HfBscAVj8o2mLjFhDWESj
Podkast: Klima og emosjoner	https://open.spotify.com/episode/6wK30cCSUoDz3n3DycFhRP
Podkast: Positiv og negativ klimakommunikasjon	https://open.spotify.com/episode/3mJGjppqCdcwuxaN7giffMO
Koronakrisen er den nye røykeloven for klimasaken	https://www.aftenposten.no/viten/i/GGRJgl/koronakrisen-er-den-nye-roeykeloven-for-klimasaken-ole-jacob-madsen
Vi gjør mindre, nå vi burde gjøre mer	https://www.aftenposten.no/viten/i/2GJMKr/vi-gjoer-mindre-naar-vi-burde-gjoere-mer-ole-jacob-madsen
Behagelige sannheter om verden overser klima- og miljøproblemene	https://www.aftenposten.no/viten/i/P9wvAJ/behagelige-sannheter-om-verden-overser-klima-og-miljoeproblemene-ole
Sfærisk asymmetri	https://psykologtidsskriftet.no/kronikk/2014/07/sfaerisk-asymmetri
Handling og ubehag	https://forfatternesklimaaksjon.no/handling-og-ubehag/

Vil møte klimakrisen med moral	https://www.vl.no/nyheter/2018/10/10/vil-mote-klimakrise-med-moral/
Det indre klimaparadokset	https://www.aftenposten.no/meninger/kronikk/i/kJa56/det-indre-klimaparadokset
Hjelp, vi flyr!	https://radio.nrk.no/serie/ekko/sesong/201706/MDSP25011717#t=1h28m31s
Hvorfor kildesortere plast?	https://tv.nrk.no/se?v=NNFA51082520&t=720s
Klimaangst og atomfrykt: – Det er noko som verkeleg står på spel	https://framtida.no/2019/08/19/korleis-mota-klimaangsten
Mener foreldre må snakke med barna om klimaendringer slik de snakker om døden	https://www.dagen.no/nyheter/mener-foreldre-ma-snakke-med-barna-om-klimaendringer-slik-de-snakker-om-doden/
Psykolog mener færre barn er et av de viktigste miljøtiltakene	https://www.gd.no/nyheter/forskning/hogskolen-i-innlandet/psykolog-mener-farre-barn-er-et-av-de-viktigste-miljotiltakene/s/5-18-551224
Hvorfor er Norge det tredje mest klimaskeptiske landet i verden?	https://www.nrk.no/video/hvorfor-er-norge-det-tredje-mest-klimaskeptiske-landet-i-verden_a4c1d678-11db-4cdd-aa8f-131df69f6e2f
Å PRØVE PÅ ORDENTLIG	https://klassekampen.no/utgave/2020-01-31/a-prove-pa-ordentlig/pEbC

Konklusjoner og anbefalinger

For å styrke fokuset på klima-, miljø- og økopsykologi ved undervisningen ved PSI anbefaler utvalget følgende:

- i. Det bør opprettes valgfrie laveregradsemner med fokus på klima-, miljø- og økopsykologi.
- ii. Responsen på et nytt emne i klima-, miljø- og økopsykologi kan informere PSI om det er grunnlag for et dedikert bachelorløp. Utvalget støtter at et slikt løp i tilfelle også inkluderer andre samfunnsvitenskapelige fag, som statsvitenskap, økonomi, og samfunnsgeografi.
- iii. En «grønn tråd» bør veves inn gjennom profesjonsforbredende og forebyggende sekvens på profesjonsstudiet.

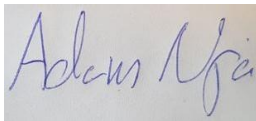
For å styrke fokuset på klima og miljøpsykologi i forskningen ved PSI anbefaler utvalget følgende:

- i. Det bør utlyses en fast vitenskapelig stilling ved PSI innen klima-, miljø- og økopsykologi.
- ii. Et internseminar om klima bør bli avholdt på PSI, med både interne og eksterne foredragsholdere. Dette kan gi økt motivasjon, bevisstgjøre ansatte om hvordan ens fagkompetanse kan bidra, og gi inspirasjon og faglig selvtillit til å utforme forskningsprosjekter.
- iii. PSI burde fremme anvendte og eksternt rettede studentdrevne forskningsprosjekter gjennom å øremerke midler, og etablere kontakt med ulike ikke-akademiske aktører.
- iv. Et forum der studenter kunne knytte seg til eksterne partnere burde opprettes, for eksempel i form av en karrieredag.

I tillegg anbefaler utvalget at PSI i større grad bør fremheve klimarelaterte mediesaker med ansatte og studenter ved instituttet, og stimulere til at fagpsykologiske bidrag til klimautfordringene formidles også utenom akademiske kanaler.

Utvalget anerkjenner at en mangel ved denne rapporten er at studenter ikke har hatt anledning til å gi direkte innspill. Vi anbefaler derfor at det etter sommeren gjennomføres en fokusgruppe for å kartlegge hva studenter ønsker at PSI skal tilby av undervisning i klima-, miljø- og økopsykologi, samt gi innspill på hvordan PSI ut ifra deres perspektiv kan bidra til å møte klimatrusselen.

Signert 16 Juni 2021

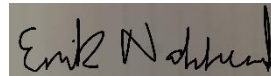

Adam Njå

Beate Seibt

Erik Nakkerud

Ingrid Rønning Strand

Nora Nord Rydningen

Nikolai Czajkowski

Ole Jacob Madsen

Parham Qanbari

[Click here to enter text.](#)

Appendiks

Mulig struktur på bachelor i klima- og miljøpsykologi

Alternativ 1: Temaløp på bachelor i psykologi

- Følger oppbyggingen til bachelor i psykologi (innebærer f.eks. at bacheloroppgaven utgjør 20 studiepoeng).
- Kombinerer fordypning i psykologi med støtteemner i statsvitenskap og samfunnsøkonomi (sammen med PSY2XXX – Klima-, miljø- og økopsykologi utgjør støtteemnene en slags 40-gruppe).
- Studentene skal være kvalifisert for opptak til mastergrad i psykologi, med retningen helse, utvikling og samfunn.
  - o PSY2XXX – Klima-, miljø- og økopsykologi må være på 2000-nivå for å telle som faglig relevant spesialisering for denne masterretningen (vil særlig gjelde dersom miljøpsykologi etableres som eget tematilbud).
  - o For opptak til master kreves det normalt at studenten har skrevet bacheloroppgave innenfor relevant tema.
- Bachelor i bærekraftsstudier består av 180 studiepoeng:
  - o Teoriemner i psykologi, inkludert bacheloroppgaven (70 studiepoeng)
  - o Metodeemner i psykologi (30 studiepoeng)
  - o Støtteemner i statsvitenskap og samfunnsøkonomi (30 studiepoeng)
  - o Frie emner / utenlandsopphold (30 studiepoeng)
  - o Exphil og exfac (20 studiepoeng)

Emner som må utvikles

- PSY2XXX – Klima-, miljø- og økopsykologi.
- PSY309X – Bacheloroppgave/prosjekt i miljøpsykologi.
- ECON- og STV-emner må eventuelt dimensjoneres for økt antall studenter.

Alternativ 2: Tverrfaglig bachelor i samarbeid med statsvitenskap og samfunnsøkonomi («Bachelor i bærekraftsstudier»)

- En tverrfaglig bachelorgrad med samfunnsvitenskapelige perspektiver på klima, miljø og bærekraft.
- Strukturen er inspirert av den nye bachelorgraden «Filosofi, politikk og økonomi» (innebærer f.eks. at bacheloroppgavene utgjør 10 studiepoeng).
- Kombinerer statsvitenskap, samfunnsøkonomi og psykologi.
- Studentene skal være kvalifisert for mastergrad i den retningen de velger (kjerneemner pluss fordypning og bacheloroppgave gir 80 studiepoeng i valgt retning [90 studiepoeng for

6. semester	PSY309X – Bacheloroppgave/prosjekt i miljøpsykologi		EXPHIL03 – Examen philosophicum (vår og høst)
5. semester	Fritt emne / Utenlandsopphold	Fritt emne / Utenlandsopphold	Fritt emne / Utenlandsopphold
4. semester	ECON2920 – Environmental and natural resource economics (vår)	PSY2014 – Kvantitativ metode (vår)	PSY2XXX – Klima-, miljø- og økopsykologi
3. semester	ECON1210 – Mikroøkonomi 1 (vår og høst)	PSY2013 – Kvalitativ metode (høst)	STV1400 – Offentlig politikk og administrasjon (høst)
2. semester	PSY1300 – Kognitiv psykologi (vår)	PSY1010 – Innføring i metode (vår)	PSY1100 – Innføring i sosialpsykologi (vår)
1. semester	SVEXFAC03 – Examen Facultatum - Samfunnsvitenskapelig variant (vår og høst)	PSY1250 – Personlighetspsykologi (høst)	PSY1050 – Psykologi: Teori og praksis (høst)
PSY1200 – Introduction to developmental psychology (høst)			
(For eksisterende emner er det i parentes indikert om emnet går vår, høst eller begge deler, og emnet er plassert i denne planen for å passe gjeldende semesterrytme.)			

økonomi]).

- For opptak til master kreves det normalt at studenten har skrevet bacheloroppgave innenfor relevant tema.
- Siste semester av studiet har studentene praksis i en organisasjon eller bedrift hvor kunnskapen om bærekraft kan anvendes. Alternativt setter studentene i gang et eget innovasjonsprosjekt.
- Bachelor i bærekraftsstudier består av 180 studiepoeng:
  - Obligatoriske kjerneemner, inkludert bacheloroppgaven (80 studiepoeng)
  - Fordypning, inkludert metodefag (50 studiepoeng)
  - Frie emner / utenlandsopphold (30 studiepoeng)
  - Exphil og exfac (20 studiepoeng)

Fordypning i psykologi (med spesialisering for masterretningen helse, utvikling og samfunn)

6. semester	PSY/ECON/STV3XXX – Bacheloroppgave/prosjekt i bærekraftsstudier	PSY2014 – Kvantitativ metode (vår)	EXPHIL03 – Examen philosophicum (vår og høst)
5. semester	Fritt emne / Utenlandsopphold	Fritt emne / Utenlandsopphold	Fritt emne / Utenlandsopphold
4. semester	PSY1100 – Innføring i sosialpsykologi (vår)	ECON2920 – Environmental and natural resource economics (vår)	PSY2XXX – Klima-, miljø- og økopsykologi
3. semester	STV1400 – Offentlig politikk og administrasjon (høst)	PSY1200 – Introduction to developmental psychology (høst)	PSY2013 – Kvalitativ metode (høst)
2. semester	ECON1210 – Mikroøkonomi 1 (vår og høst)	PSY1300 – Kognitiv psykologi (vår)	PSY1010 – Innføring i metode (vår)
1. semester	SVEXFAC03 – Examen Facultatum - Samfunnsvitenskapelig variant (vår og høst)	SUS1XXX – Innføring i bærekraftsstudier	STV1100 – Politisk teori (høst)
(For eksisterende emner er det i parentes indikert om emnet går vår, høst eller begge deler, og emnet er plassert i denne planen for å passe gjeldende semesterrytme.)			

Fordypning i samfunnsøkonomi

6. semester	PSY/ECON/STV3XXX – Bacheloroppgave/prosjekt i bærekraftsstudier	ECON2220 – Mikroøkonomi 2 (vår)	EXPHIL03 – Examen philosophicum (vår og høst)
5. semester	Fritt emne / Utenlandsopphold*	Fritt emne / Utenlandsopphold	Fritt emne / Utenlandsopphold
4. semester	ECON2130 – Statistikk 1 (vår)	ECON2920 – Environmental and natural resource economics (vår)	PSY2XXX – Klima-, miljø- og økopsykologi
3. semester	STV1400 – Offentlig politikk og administrasjon (høst)	ECON1100 – Matematikk 1 (høst)	ECON2310 – Makroøkonomi 2 (høst)
2. semester	ECON1210 – Mikroøkonomi 1 (vår og høst)	PSY1300 – Kognitiv psykologi (vår)	ECON1310 – Makroøkonomi 1 (vår og høst)
1. semester	SVEXFAC03 – Examen Facultatum - Samfunnsvitenskapelig variant (vår og høst)	SUS1XXX – Innføring i bærekraftsstudier	STV1100 – Politisk teori (høst)
<p>(For eksisterende emner er det i parentes indikert om emnet går vår, høst eller begge deler, og emnet er plassert i denne planen for å passe gjeldende semesterrytme.)</p> <p>* For å kvalifisere til opptak på UiOs masterprogram i økonomi, må studenter sikre at minst 10 ECT av de frie emnene er innenfor økonomi, for å få en samlet fordypning på 90 ECT.</p>			

Fordypning i statsvitenskap

6. semester	PSY/ECON/STV3XXX – Bacheloroppgave/prosjekt i bærekraftsstudier	STV2110 – Politisk filosofi (vår)	EXPHIL03 – Examen philosophicum (vår og høst)
5. semester	Fritt emne / Utenlandsopphold	Fritt emne / Utenlandsopphold	Fritt emne / Utenlandsopphold
4. semester	STV2420 – Theorizing Public Organizations (vår)	ECON2920 – Environmental and natural resource economics (vår)	PSY2XXX – Klima-, miljø- og økopsykologi
3. semester	STV1400 – Offentlig politikk og administrasjon (høst)	STV1200 – Internasjonal politikk (høst)	STV1501 – EU som politisk system (høst)
2. semester	ECON1210 – Mikroøkonomi 1 (vår og høst)	PSY1300 – Kognitiv psykologi (vår)	STV1020 – Metode og statistikk (vår)
1. semester	SVEXFAC03 – Examen Facultatum - Samfunnsvitenskapelig variant (vår og høst)	SUS1XXX – Innføring i bærekraftsstudier	STV1100 – Politisk teori (høst)
(For eksisterende emner er det i parentes indikert om emnet går vår, høst eller begge deler, og emnet er plassert i denne planen for å passe gjeldende semesterrytme.)			

Bacheloremner som må utvikles

- SUS1XXX – Innføring i bærekraftsstudier.
- PSY2XXX – Klima-, miljø- og økopsykologi.
- PSY/ECON/STV3XXX – Bacheloroppgave/prosjekt i bærekraftsstudier.
  - o Tre varianter avhengig av fordypning.
- Resterende emner må eventuelt dimensjoneres for økt antall studenter.

Emnebeskrivelse PSY2XXX – Green mediation (in English)

PSY2XXX – Green mediation (in English)

10 ECTS, elective in the BA and professional programs

Description

Implementing changes towards more sustainability on the societal, economic and individual levels poses opportunities and threats. For example, the costs and benefits of sustainable energy transitions are not usually evenly distributed, and people do not always perceive them accurately. This reality has generated numerous place-based resistance movements and multi-party stakeholder conflicts that stall progress toward decarbonization, which in turn exacerbates the environmental problems we collectively face. Worldwide, some examples include local opposition to hydropower plants, hydraulic shale gas fracturing wells, wind energy parks, and large-scale solar energy installations. In this course, we will analyze such conflicts to understand the realistic and symbolic threats involved. We will also learn conflict management, mediation and collaboration strategies, and practice applying them to conflicts surrounding sustainability and global climate change.

Knowledge goals

- Know some of the prototypical conflicts in climate change mitigation, the parties involved and their positions
- Identify causes of conflicts related to resources, ideology, and identity
- Understand the social and cognitive dynamics behind these conflicts, including underlying interests and needs, perceived threats and opportunities, social norms and heuristics/biases
- Examine the roles of cooperation and competition in the escalation of conflicts
- Describe the “tragedy of the commons” and the conditions for cooperation in this dilemma
- Know models of conflict stages
- Distinguish the issue level from the relational level in the analysis of conflicts

Skills

- Analyze conflicts through the lenses of different conflict models
- Identify integrative potential in conflicts that facilitate win-win solutions.
- Principled negotiation
- Trust-building through cooperation
- Practical know-how in negotiation, mediation, and collaborative processes
- Fostering mutual recognition and tolerance
- Develop sound judgment in situation assessment

General competencies

- Reflect on values and standards in conflict resolution approaches
- Awareness of one’s own role and how one’s identity, ideology and values impact one’s feelings, decisions and actions
- Thinking strategically about when, where and how to engage, and when to disengage

Course responsables

Beate Seibt and Charles Samuelson, both at PSI

PSY2XXX – Klima-, miljø- og økopsykologi

- 10 ECT
- For å kunne integreres i et bachelorløp som kvalifiserer for master i psykologi, bør emnet ligge på 2000-nivå.
  - o Det går fortsatt an å utforme et emne som er åpent for alle, men at det er anbefalt å ha minst ett psykologiemne på 1000-nivå før man tar det.

Kort om emnet

Dette emnet gir en innføring i øko-, klima- og miljøpsykologi. Menneskeskapte klimaendringer er vår tids største trussel. Psykologi i likhet med de andre menneske- og samfunnsvitenskapene kan spille en viktig rolle i årene som kommer i forståelsen av de menneskelige reaksjonene, eller uteblivelsen av disse, på krisen. I dette emnet vil studentene få en grunnleggende innføring i retninger som øko-, klima- og miljøpsykologi. Gjennom kurset vil de få innsikt i hvordan utbredte menneskelige reaksjonsmønstre som klimaskepsis, klimaapati, klimaangst og klimaengasjement kan forstås psykologisk. Klimakrisen aktualiserer dessuten en rekke klassiske psykologiske tema som holdninger og atferd, kommunikasjon og usikkerhet, følelser og kognisjon, og individ og system. Endatil har klimakrisen en klinisk dimensjon: i alt fra første- og andreordens skadevirkninger av klimaendringer for den psykiske helsen, til forekomsten av mer politisk omstridte "grønne følelser" som økologisk sorg, solastalgia og fly-, kjøtt- og oljeskam. Studentene blir presentert for alt fra filosofiske teorier om relasjonen menneske-natur, inklusiv økopsykologiens storstilte prosjekt om å føre disse tettere sammen igjen, til nyere empiriske klimaforskning på "nudging" og effektiviteten av ulike miljøvennlige tiltak som selvovervåkende strøm-, vann- og matforbruk.

Kunnskapsmål

Du skal kunne:

- Gjøre rede for ulike faktorer som påvirker individuell og kollektiv miljøvennlig atferd.
- Diskutere hva som er individets mest effektive klima- og miljøhandlinger, og hvilke antagelser som ligger til grunn for disse.
- Utbredelsen av klimaskepsis og klimaengasjement, og hvilke demografiske og psykologiske faktorer disse er forbundet med
- Analysere nyordene, særlig de knyttet til følelser, som har oppstått i kjølvannet av klima- og miljøkrisene.
- Gjøre rede for teorier om menneske-natur-relasjonen.
- Presentere hvilke første- og andreordens skadevirkninger klima- og miljøendringer har for den psykiske helsen.

Ferdighetsmål

Du skal kunne:

- Anvende basalemner som blant annet kognitiv psykologi og sosialpsykologi på et konkret fagområde.
- Evne å diskutere noen av psykologifagets muligheter og begrensninger i møte med klima- og miljøkrisene.
- Utarbeide en prosjektbeskrivelse som anvender øko-, klima- og miljøpsykologi.

Generell kompetanse

Du skal kunne:

- Utvikle en bevissthet om hvordan ulike vitenskapelige metoder og teorier utfyller og utfordrer hverandre.

Forkunnskaper

Anbefalte forkunnskaper

Det anbefales at studenter har gjennomført et innføringsemne i psykologi, for eksempel PSY1010 - Innføring i metode, PSY1100 - Innføring i sosialpsykologi eller PSY1300 - Kognitiv psykologi.

Emneansvarlige

Erik Nakkerud og Ole Jacob Madsen, begge ved PSI

PSY309X – Bacheloroppgave/prosjekt i miljøpsykologi

- 20 ECT
- For bacheloralternativ 1, med temaløp i miljø på eksisterende psykologibachelor.
- Det er et mål å legge til rette for at bacheloroppgaven kan gjennomføres som et anvendt prosjekt i samarbeid med organisasjons- eller næringsliv.

SUS1XXX – Innføring i bærekraftsstudier

- 10 ECT
- For bacheloralternativ 2, med tverrfaglig bachelor.

PSY/ECON/STV3XXX – Bacheloroppgave/prosjekt i bærekraftsstudier

- 10 ECT
- For bacheloralternativ 2, med tverrfaglig bachelor.
- Det er et mål å legge til rette for at bacheloroppgaven kan gjennomføres som et anvendt prosjekt i samarbeid med organisasjons- eller næringsliv, men det må tas høyde for at dette er et mindre emne enn i bacheloralternativ 1.

PSY4XXX – Miljøpsykologiske perspektiver og metoder

- 10 ECT
- For temaløp i miljøpsykologi på masterretningen i helse, utvikling og samfunn.

PSY4XXX – Anvendt miljøpsykologi

- 15 ECT
- For temaløp i miljøpsykologi på masterretningen i helse, utvikling og samfunn.
- Praksis/samarbeid med f.eks. TØI, Bymiljøetaten eller selskaper som Obos og Øyafestivalen.

PSY4XXX – Økopsykologi

- 5 ECT
- For temaløp i miljøpsykologi på masterretningen i helse, utvikling og samfunn.

Grønt entreprenørskap

Om halvårseheten/emnet utvikles og skal følge oppbyggingen til Sosialt entreprenørskap, kreves tre nye emner som ligner disse:

- ENT4000I - Fra idé til virksomhet, 5 studiepoeng (jan - mai)
- ENT4505 - Social Entrepreneurship, 5 studiepoeng (jan - mai)
- ENT4510 - Social Entrepreneurship in Practice, 20 studiepoeng (jun - aug)

Grønt entreprenørskap

Sosialt entreprenørskap (halvårsenhet)

- Administreres av matematisk og naturvitenskapelig fakultet:
<https://www.uio.no/studier/program/sosent/>
- «Ønsker du å løse et sosialt problem gjennom å skape en bærekraftig bedrift? Sommerprogrammet Sosialt entreprenørskap gir deg kunnskap og verktøy for å realisere dette.»
- Gjennomføres i Oslo og Cape Town.
- «Studieprogrammet er lagt opp slik at det kan være mulig å gjennomføre ved siden av andre fulltidsstudier. Studieprogrammet går på deltid gjennom vårsemesteret og fulltid i sommersemesteret, og utgjør til sammen 30 studiepoeng.»
  - ENT4000I - Fra idé til virksomhet, 5 studiepoeng (jan - mai)
  - ENT4505 - Social Entrepreneurship, 5 studiepoeng (jan - mai)
  - ENT4510 - Social Entrepreneurship in Practice, 20 studiepoeng (jun - aug)

SGO2040 – CityStudio Oslo

- <https://www.uio.no/studier/emner/sv/iss/SGO2040/>
- “In this course, students aim to construct and execute a project relating to municipal strategies and urban challenges in Oslo. The projects must engage with people or a place outside of the studio and may be an experimental, critical or creative response to a local problem. Students work on this project in interdisciplinary groups (of three or four). Groups have a key contact at the City of Oslo and in-studio supervision to support project development.”

Lenker:

[1] <https://sdgs.un.org/2030agenda>

[2] <https://www.ipcc.ch/>

[3] <https://www.apa.org/science/about/publications/climate-change>

[4] <https://www.uib.no/emne/PSYK116>

[5] <https://www.ntnu.no/studier/emner/PSY3151#tab=omEmnet>

[6] <https://www.inn.no/studier/studietilbud/juss-psykologi-og-samfunnsfag/master-i-miljoepsykologi>